

ABOVSKÝ hlásnik

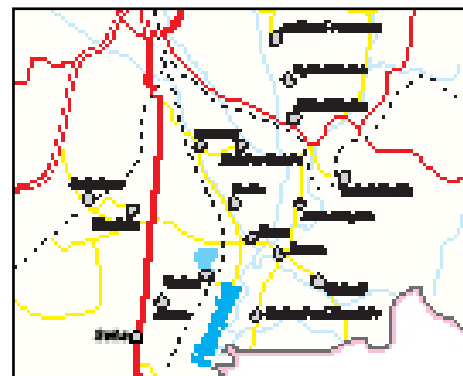
12. ročník, číslo 4, december 2017
www.regionhornad.sk

Štvrťročník pre obyvateľov, priaznivcov a návštevníkov mikroregiónu Hornád
Vydáva Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Seňa, Skároš, Sokolány, Trstené pri Hornáde, Valalíky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa.

- ❑ Nerozkrúťme pred sviatkami dlhovú špirálu
- ❑ V Seni spomínali na legendárneho primáša
- ❑ Červený kríž na kolesách až k nám
- ❑ Silná štvorka z regiónu v krajskom sneme
- ❑ Ako urobíme oveľa lepšie fotky

Vďaka, 2017 – živio 2018!

Riport zvaný srdcovka

Prvé vianočné tvorivé dielne v Geči

Atmosféra
spolupatričnosti
vládla na
tvorivých
dielňach po
celom regióne

Vôňa ihličia a nadšený detský smiech v nás rezonujú. Na domácich občanov, ale aj pár ľudí zo susedných Valalíkov čakajú dlhé stoly plné gaštanov, orieškov, šišiek, medovníkov, domáceho medu, vianočných stromčekov, svietnikov z dreva a mnohých iných dekorácií, ktoré si môžu ľudia dnes vytvoriť. Vidím tu veľké zastúpenie žien. Tvorí vianočné gule a vence technikou patchwork.

Občanom sa prihovára starosta **Patrik Rusňák** a organizátorka **Silvia Saviolli**.

Po potlesku ľudia pomaly pristupujú k stolom a začínajú sa venovať tvorbe ozdôb. Počas práce sa osviežujú starostovským punčom a koláčmi. Pán Rusňák si nás vezme bokom a približuje nám prvý ročník dielni.

pokračovanie na 3. strane

Nezabudnuteľným zážitkom adventného obdobia vo Valalíkoch býva vianočný koncert tamojšej základnej umeleckej školy. Okrem toho obec potešila v tomto roku 360 adresátov mikulášskymi balíčkami. Pre dôchodcov, ktorých pozvali 340, pripravila tiež posedenie pri stromčeku. (mm, dk)

Rok ako šanca

Život je taký. Niečo sa začína, niečo končí. Tento rok je vo finále. Bilancujeme, vymýšľame nové ciele. Krkolomne doháňame aspoň niečo zameškané. Mnoho sme v obciach stihli, no dosť zostalo do budúcnosti. Renovovali sme cesty, budovali IBV, kanalizácie, opravovali športoviská, poradili sme si s kopami snehu, zabávali sme sa, stavali vysokánске máje. Obce vydali monografie, oslávili jubileá. Oslavovali aj kultúrne telesá či knižnice. Jedny školy a škôlky sa opravovali, iné zatvárali. Futbalisti niekde postúpili, inde zostúpili. Taký je život. Pestrý a farebný. Veselý i smutný. Čo je potešiteľné, stále sa v regióne športuje, máme dobrovoľných hasičov, množstvo folkloristov...

Zostali aj problémy, ktoré sa nepodarilo úplne vyriešiť – parkovanie, psy, dane, sociálna oblasť, nezaujím o verejné veci, vandalizmus, nelegálne skládky. Ale s tým sa spoločne popasujeme a zvládeme to. Všetko to chce veľa času, ochoty, námahy i financií. Každému, kto pomohol, patrí naša úprimná vďaka. Kto sa nezapojil, bude mať šancu na budúci rok.

Miloš Barcal, starosta Hanisky

Predstavujeme nových krajských poslancov

Silná štvorka z regiónu

Výsledok je to vynikajúci. Až štyria z ôsmich novozvolených krajských poslancov za okres Košice-okolie sú z mikroregiónu Hornád. Teda rovná polovica je z našich 17 obcí, ktoré tvoria len niečo vyše 15 % z počtu všetkých 112 obcí a dvoch miest okresu.

Až z 15 kandidátov za náš región uspeli a v zastupiteľstve Košického samosprávneho kraja (KSK) nás najbližších päť rokov budú zastupovať (v abecednom poradí) Imrich Bakš, Ján Kokarda, Michal Rečka a Peter Solár. Prvý a posledný zo štyroch menovaných si do poslaneckých lavíc krajského parlamentu zasadnú po prvý raz, J. Kokarda a M. Rečka už tretie volebné obdobie, čo je pre nich skvelá vizitka. Takéto prípady sú v 57-člennom zastupiteľstve KSK vzácnosťou.

Pozrime sa na volebnú účasť. V Košickom kraji prišlo voliť 26,73 % oprávnených voličov, čo je pomerne výrazný nárast roku 2013, keď právo využilo len 17,77 % občanov. Priemerná účasť voličov na celom Slovensku bola 4. novembra 2017 29,95 %, v okrese Košice-okolie dosiahla 25,53 %.

Oslovili sme zvolených poslancov z nášho mikroregiónu Hornád s dvoma okruhmi otázok, aby sme vám predstavili ich zábery, ako si chcú počiňať nastávajúce štyri roky.

■ Na čo vo svojom živote funkciou poslanca VÚC nadväzujete? Čím konkrétnym chcete prispieť pre ďalší rozvoj nášho regiónu a kraja?

■ Predstavte si seba na konci svojho funkčného poslaneckého obdobia. Čo chcete, aby ste dovtedy vykonali?

Mgr. Imrich BAKŠÍ (32), zdravotnícky záchranár zo Ždane. V súčasnosti pracuje na dispečingu tiesňovej linky 112. Kandidát za OĽANO, SaS, KDH a NOVA

1. Nadväzujem na skúsenosti z komunálnej politiky. Som poslancom Obecného zastupiteľstva v Ždani druhé volebné obdobie. Nadväzujem aj na každodennú prácu s ľuďmi, ktorá ma naplňa. Poznatky z praxe záchranára mi ukázali predovšetkým nedostatky v sociálnej oblasti, starostlivosti o starších, chorých a deti a o ľudí, ktorí sa náhle ocitnú sami a bez pomoci. A práve v tejto oblasti sa mám záu-

jem angažovať v našom regióne. Ak sa niečo konkrétne zrealizuje v praxi, rád o tom dám vedieť čitateľom Abovského hlásnika.

2. Chcem sa držať hesla modli sa a pracuj. Preto budem prosiť o pomoc Boha, aby som vždy konal správne a mohol pomôcť čo najväčšiemu počtu našich občanov a mohol v ich očiach vidieť spokojnosť.

Ing. Ján KOKARDA (56), starosta Ždane, predseda Regionálneho združenia obcí Hornád, nezávislý kandidát

1. Vo funkcii poslanca zastupiteľstva KSK som sa v dvoch predchádzajúcich obdobiach dosť venoval témam sociálnych vecí, cirkevným a spoločenským otázkam i regionálnemu rozvoju. V začínajúcom období chcem v týchto aktivitách pokračovať a trochu viac sa ve-

novat rozvoju cestovného ruchu.

2. Myslím, že oveľa viac pozornosti si budú v oblasti sociálnych vecí vyžadovať hlavne starší a starí ľudia a ich dôstojná staroba.

Vo sfére cestovného ruchu verím, že sa nám podarí vybudovať v okrese plánované cyklotrasy ako súčasť medzinárodnej cyklotrasy EuroVelo 11, vrátane potrebnej technickej infraštruktúry.

Tiež verím, že sa nám podarí viac podporovať regionálne kultúrne aktivity na území nášho regiónu.

Michal REČKA (63), starosta Čane. Kandidát za SMER – SD

1. Počas predošlých ôsmich poslaneckých rokov som pracoval v dopravnej a finančnej komisii a tiež v komisii regionálneho rozvoja. Rád by som v nich pokračoval, aj keď zadelenie nezávisí odo mňa. Presadenie zámerov je vždy kolektívna práca. Poslanec sám nič nezmôže. Som veľmi rád, že KSK môže v súčasnosti čerpať úver od Európskej investičnej banky vo výške 30 miliónov eur, ktorý bude použitý na rekonštrukcie objektov v havarijnom stave v oblastiach školstva či sociálnych vecí, ako i na nákup strojov pre cestnú údržbu a samotnú rekonštrukciu ciest. Aj cesty v našom mikroregióne to potrebujú ako soľ. Veľkou výzvou je i lepšia cesta z Čane do Hanišky. Naďalej sa budem angažovať v integrovanej doprave. Ak sa nám podarí získať z eurofondov 21 miliónov eur na rekonštrukciu Tabačky v Košiciach a jej

premenu na kreatívne centrum, bude to veľká výhra aj pre ľudí z našich obcí. Mali by tam totiž vzniknúť priestorové aj know-how podmienky na štart malého a stredného podnikania – prvých 5 rokov hrađené z prostriedkov EÚ.

2. Na druhú otázku som odpovedal prvo. Len dúfam, že novozvolení kolegovia poslanci dajú politikárčenie bokom a že im pôjde o konkrétny prínos pre ľudí. Že budú akceptovať tých, ktorí už veľa preskakali v neľahkých podmienkach a praxou získali cenné poslanecké skúsenosti.

doc. RNDr. Peter SOLÁR, PhD (47), vysokoškolský pedagóg zo Sene. Pôsobí na Ústave lekárskej biológie Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach. Kandidát za OĽANO, SaS, KDH a NOVA

1. Chcem odovzdať niekoľkoročné skúsenosti hlavne z oblasti školstva a vedeckého výskumu. Rád by som pomohol naštartovať reformu zdola zvanú Učiace sa Slovensko, v predloženej alebo pozmenenej verzii, ktorá vyplynie z mojej diskusie hlavne s riaditeľmi stredných škôl.

Ako poslanec VÚC veľmi rád pomôžem aj pri príprave projektov, ktorými sa zrealizujú využívanie geotermálnej vody z vrtov pri obci Svinica, ale aj iných lokalitách okolia Košíc. Geotermálna voda a energia z nej by mohla predstavovať obrovský prínos v ekológii, poľnohospodárstve a na rekreačné účely. Zatiaľ ani na jeden takýto účel voda z troch geotermálnych vrtov pri Svinici neslúži.

Podporím aj projekty cyklistických chodníkov ako v Košiciach, tak aj v ich okolí. Na viacerých miestach by cyklochodník mohol byť súčasťou cestného telesa, takže by odpadlo riešenie vlastnických vzťahov. Inšpiráciou by pre nás mohol byť chodník pre cyklistov u našich južných susedov začínajúci v Pálháze a smerujúci do Sátoraljaújhely a Sárospataku, ktorý využívajú na šport aj na presun za prácou.

2. Bol by som veľmi rád, keby sa mi podarilo, samozrejme aj s pomocou iných poslancov, naštartovať spomínanú reformu školstva, zrealizovať využívanie geotermálnej vody a previesť sa bicyklom po novom cyklochodníku v našom regióne.

Stranu pripravila Katarína Čaniová, foto: Eugen Bernáth a dk

Európske fondy k nám!

Medzi 68 úspešných žiadateľov o podporu z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na rozvoj regiónov patrí aj naša miestna akčná skupina MAS HORNÁD – SLANSKÉ VRCHY, o. z. V priebehu nasledujúcich dvoch rokov si naše obce (región Hornád a Slanský) rozdelia na rozvojové projekty spolu 2 030 526,38 eur a pri úspešnom čerpaní do roku 2022 celkom maximálne do výšky 4 milióny eur.

Ing. Ján Kokarda, predseda o. z., štatutárny zástupca MAS

 Miestna akčná skupina Hornád – Slanské vrchy, o. z.

Prvé vianočné tvorivé dielne v Geči

dokončenie z 1. strany

„Zaujalo nás, že sa takéto dielne organizujú každoročne vo Valalikoch a Ždani. Rozhodli sme sa, že aj my vyzdvihneme šikovné ruky našich občanov.“

Prichádzame k **Paulíne Kocelkovej**, ktorá na tvorivé dielne priniesla dekorácie a betlehemy ručne vyrobené z medeného drôtu. S radosťou nám približuje svoju tvorbu. „Som úplný samouk, k týmto vecičkám ma doviedol môj brat. Tvorbe sa venujem asi štyri roky. Vytváram zvieratká z kameňov, kvety, ozdobné predmety, postavičky – napríklad zo života na dedine, domáce práce žien, na prechádzke. Veľmi ma to baví.“ Núka nám aj nazrieť do tamojšieho ľudového múzea, v ktorom má vystavené vzácne starožitnosti aj vlastné výrobky. Pozvánku radi prijímame. Presúvame sa o pár domov ďalej a vchádzame dnu. S pýchou nám rozpráva, že múzeum prevádzkuje už tri roky, ale všetky predmety v ňom zbierala celý život. Jej najvzdialenejší návštevníci boli až z Austrálie. Svoje výrobky však nepredáva. „Nerada robím dvakrát tú istú vec. Každá je originál. Nechcem sa jej zbaviť. Je to srdcovka.“

Po návšteve múzea sa vraciame k tvorivým dielniam. Je tu ešte viac ľudí ako predtým. Starosta sa teší z vydareného prvého ročníka. „Sme radi, že naši občania prispeli svojimi vzácnymi výrobkami. Samozrejme, plánujeme aj druhý ročník.“

Veronika Skočenová, foto autorka

Košík ručne vyrobený z medeného drôtu

Paulína Kocelková predstavuje svoje dekorácie

V Gyňove vyrábajú každoročne jednoduché dekorácie do tržnice, ktorá je súčasťou Vianočnej akadémie. S obdarovaním obyvateľov, či každého, kto sa zúčastní akcie, začali len tento rok.

Marta Tkáčová, Mária Jakabová, Mária Dudríková (na foto zľava) a Jana Tóthová, pracovníčky MŠ Gyňov, použili na výrobu krásnych a originálnych mikulášskych čižmičiek plastové fľaše, kusy látky, staré vianočné ozdoby a tvrdý kartónový papier. A ktovie, možno do nich pribudlo aj niekoľko sladkostí od starostky.

Inšpirácie z Belže

Izba nielen na parádu

Tvorivé dielne aj počas celého roka? Prečo nie? V Belži vedia, ako na to. Využívajú Izbu ľudovej kultúry na prízemí budovy obecného úradu, ktorú slávnostne otvorili 30. septembra v spolupráci s **Margitou Vargovčákovou**.

O izbe sa vďaka Abovskému hlásniku dozvedeli aj ľudia za hranicami našej obce. Dokonca zaujala hostí zo zahraničia. Pani Gitka sa podujala organizovať tvorivé dielne pre všetky vekové kategórie. Deti aj dospelí si vyrábajú dekorácie, praktické pomôcky alebo drobné darčeky pre svojich blízkych. Materiál si donesú, niečo sa dokúpi. Dielne finančne podporilo aj OZ Belžanskí priatelia. Detičky v nich s pomocou dospelých vyrábali pre dôchodcov svietničky zo sklenených fliaš a teraz adventné svietničky.

Sobotňajšie popoludnia sú v Belži venované kreativitě. Každý, kto má chuť, sa môže pridať aj v roku 2018.

„Veríme, že tvorivé dielne sú alternatívou pre zmysluplné trávenie voľného času,“ komentuje starosta **Oncu Belža, red**

Výsledok práce šikovných rúk v Belži

Tradične a v predstihu

Svätý Mikuláš so svojím sprievodom prišiel do Košickej Polianky s predstihom – v prvú decembrovú nedeľu. Svoju tradičnú družinu obohatil o divadelníkov z prešovského divadla Babadlo. Tí predviedli všetkým deťom, ich rodičom a ostatnej prítomnej verejnosti v sále kultúrneho domu pôsobivé bábkoherné predstavenie o narodení malého Ježiška pod názvom Betlehem – radujeme sa, veselíme sa! Skôr než Mikuláš rozdal deťom darčeky a skôr, než sa vydal ďalej k iným deťom mikroregiónu, už tradične zažal v obci veľký vianočný stromček pred kultúrnym domom.

kdz

Charitatívna zbierka šatstva

Aj v tomto roku sa konala v Sokolaniach charitatívna zbierka zimného oblečenia, ktorú organizuje miestny Klub dôchodcov v spolupráci s Gréckokatolíckou eparchiálnou charitou Košice. Počas dvoch novembrových dní nezostali Sokoláňania ľahostajní voči ľuďom v zložitej životnej situácii. Priniesli zimné bundy, svetre, nohavice, topánky, rukavice, čiapky, šály – jednoducho všetko, z čoho vy-

rástli alebo mierne vyšlo z módy.

Predsedačka klubu **Marta Vargová**, členky výboru **Margita Szemanová, Malvína Vargová, Agáta Švarcová, Mária Štibříková, Mária Mičietová, Mária Cupjaková** a ďalšie členky klubu ďakujú všetkým za ľudskú solidaritu a za podporu. Vďaka ľudskej štedrosti sa podarilo vyzbierať množstvo oblečenia.

oú/ch

Sokolianske dôchodkyne myslia na iných

Tak sa to podarilo...

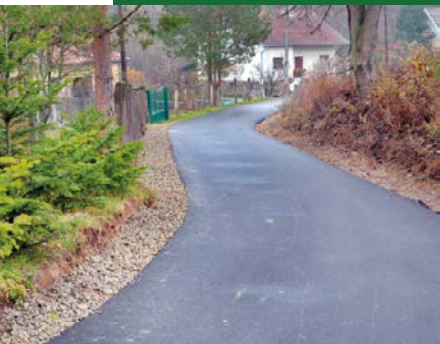
... skonštatoval starosta **Mikuláš Hudák**. V spolupráci s Košickým samosprávnym krajom má Kokšov-Bakša po desiatkach rokoch opravené cesty. Najprv priamo v obci a nedáv-

no bol položený asfaltový koberec na prístupovú komunikáciu z Valalíkov v celkovej dĺžke 2,2 km. Vstup do dediny sa tak konečne nepodobá jazde cez „tankodrom“!

Vchádzame do obce Kokšov-Bakša

Aspoň jednu ročne

Minimálne jedna úplne zrekonštruovaná miestna komunikácia ročne, to je cieľ obce Skároš. Po minuloročnej obnove Kostolnej sa v tomto roku dočkala ulica Ku bani (pozri obrázok). Kvalitný podklad vyhotovený stabilizáciou zeminy systémom Road Mix a pokládka dvoch vrstiev asfaltového betónu dávajú predpoklad, že cesta bude dlho slúžiť. Rekonštrukciu za obecné prostriedky zrealizovala spoločnosť Strabag.

Haniska anketovala

Po parlamentných voľbách 2016 sa aj v tohtoročných župných mohli občania Hanisky vyjadriť v ankete na osem otázok na tému kultúry, športu, investícií a rozvoja obce. Výsledky napovedajú, že Haniska podľa názoru občanov organizuje dosť kultúrnych podujatí, že má pokračovať v investíciách do infraštruktúry, podporovať šport a že psy by sa nemali venčiť na verejných priestranstvách. Občania si mohli vyzdvihnúť aj brožúru s informáciami o daniach, poplatkoch, odpade či kompostovaní.

Seňa modernizuje štýlovo

Starostka Sene Marcela Gallová ukazuje unikátny radiátor

Kultúrny dom v Seni sa stal pre jej vedenie riadnou výzvou. Má už nevyhovujúci stav, nedokáže si na seba zariadiť. Ambíciou obce však je, aby ponúkla občanom kvalitné moderné priestory. Rekonštrukciu museli začať „od Adama“ – od toaliet. Pri oprave kanalizačného potrubia, z ktorého sa šíril zápach, bolo treba kopať až do hĺbky 1,5 metra. Ich terajší stav, štýl a šarm sa pokojne vyrovná štvorhviezdičkovému hotelu. Úplnou novinkou na trhu značky KORAD z produkcie U.S. Steelu sú radiátory s fototlačou. K prvým patrí ten s historickou fotkou Sene z roku 1918, ktorý možno vidieť vo vnovej umyvárni kultúrneho domu.

Stranu pripravili obce a redakcia

Pokračujú ďalej

Občania Čane sa môžu tešiť z ďalších opravených ciest a nových chodníkov, kde sa práca ukončila v októbri. No nielen to. Veľmi vhod prišli aj nové parkovacie miesta pred zdravotným strediskom (na snímke), ktoré je spadové pre celý náš región. Zároveň sa obec pustila do ďalšej rekonštrukcie reštaurácie „Šport“. Zateplenie a nová strecha si vyžiadali investičné náklady 25 000 eur z obecnej pokladnice. Investícia zníži energetickú náročnosť budovy, ktorá už dlhé roky slúži športovcom a širokej verejnosti.

Nová oddychová zóna

Kokšov-Bakšania ukončili v októbri projekt úpravy verejného priestranstva. Bol podporený sumou 4 500 eur, z čoho 95 percent získali formou dotácie z Environmentálneho fondu v rámci Programu obnovy dediny. Dúfajú, že oddychová zóna bude všetkým dlho slúžiť na odpočinok a informovanosť.

Zelenšie Sokolány

V Sokolánoch sa pustili do jesennej výsadby zelene. Na detskom ihrisku, v jeho blízkosti a pri materskej škole v októbri a novembri pribudli stromčeky a kríky. Dominantným druhom sú tuje, nechýbajú listnaté stromy a na ihrisku niekoľko borovic. Projekt navrhol a pomohol zrealizovať dlho-

ročný záhradkár zo Ždane a pravidelný prispievateľ Abovského hlásnika, **Vendelín Nádaský** – inak absolvent strednej odbornej školy záhradníckej, Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre a redaktor časopisu Záhradkár. Zelené pravidelne zalievajú aktívni pracovníci pod dozorom koordinátora **Pavla Vargu**. Lokality tak získavajú kultivovanejšie prostredie a obec čistejšie ovzdušie.

Vendelín Nádaský (vpravo) predstavuje výsledok starostovi Sokolian **Františkovi Beregszászimu**

Stromčeky a prostredie pre deti – to ide dohromady

Skúsenosti finančného sprostredkovateľa

Aby sviatky neodštartovali kolotoč dlhov

Vianoce sú časom, ktorý väčšina ľudí trávi s rodinou. Všadeprítomná reklama však mnohých presvedčí, že ozajstnú sviatočnú atmosféru vyčarujú len za pomoci drahých darčiekov.

Ak by sa to stalo niekomu, kto si to nemôže dovoliť, môže sa rozkrútiť špirála dlhov, ktorá sa zastavuje len veľmi ťažko, hovorí pre Abovský hlásnik nezávislý finančný sprostredkovateľ **Radovan Ivanko**.

Prečo podľa vašich skúseností ľudia najčastejšie upadajú do dlhov?

Dôvodov je viac. Často je to nezodpovednosť, nevedomosť o dôležitosti záväzku. Ľudia s malou finančnou gramotnosťou sa častejšie nechávajú nálať na takzvané „výhodné“ ponuky. Nedávno som bol v kontakte s mladým mužom, ktorému sme pomohli znížiť počet úverov zo 17 na dva. Stáva sa aj to, že sa niekto ocitá v nečakanej zložitej finančnej situácii po úmrtí manželského partnera či pri rozvoze. Ľudia,

ktorí sa v ťažkostiach neocitli vlastnou vinou, majú väčšiu šancu, že sa z dlhov dostanú, pretože bývajú zodpovednejší.

O Slovákoch sa často vraví, že si závidia aj nos medzi očami, porovnávajú sa so susedmi. Býva aj takýto postoj v pozadí dlhov?

Žiaľ, áno. Veľmi často sa v praxi stretávam s tým, že ľudia chcú proste mať, vlastniť veľa vecí. Keď však s týmito cieľom naberú úvery, kreditné karty a mňajú peniaze, ktoré vlastne nie sú ich, síce si razantne zvýšia životnú úroveň, no pád býva o to tvrdší.

A čo splátky?

Aj tie bývajú lákavé, hlavne pre tých, čo si niektorú vec aktuálne nemôžu dovoliť. Ja však svojim klientom radím: ak kupovať, tak radšej za hotové. A kupovať len to, na čo máme. Treba pripomenúť, že aj splátky s nulovým navýšením môžu byť v určitom zmysle nebezpečné. Ocítame sa totiž v spoločnej databáze všetkých splátkových spoločností

a „požičovní“ a môžeme si byť istí, že nám budú posilať aj ďalšie „neodolateľné“ ponuky.

Čo sa dá robiť, keď už máme dlhy?

V prvom rade si treba priznať, pripustiť problém. Potom sa treba svedomito pustiť do splácania. Klientom radím, aby uprednostnili metódu snehovej gule – najprv splatiť pôžičku, kde je zostatok najnižší. Následne splátku zo splateného úveru presmerovať na ďalší úver a postupne na to „nabaľovať“ ďalšie splácanie. Samozrejme si to bude vyžadovať dôležité kroky, napríklad nájdenie

dobré platenej práce, čo nemusí byť v blízkosti domova ľahké. Inokedy možno postačí využiť dary, talenty, ktoré máme.

S veriteľmi treba komunikovať individuálne. Treba ich uistiť, že im chceme dlh vrátiť a naozaj urobiť všetko, čo môžeme. Situácia sa chvíľami môže zdať bezvýchodisková, ale nikto by ju nemal riešiť tým, že si dokonca vezme život – aj keď sa stali už aj takéto smutné prípady. Lepšie je prísť o majetok, než o život, lebo tým spôsobíme druhým veľkú bolesť a reálne sa aj tak prakticky nič nevyrieši.

Hovoríte zo skúseností. Čo pomohlo v živote vám osobne?

Sedemnást rokov som robil osobného finančného poradcu a uvedomil som si, že je rozdiel medzi tým, ak mi záleží na tom, aby dobre pochopil klient a tým, že mi ide hlavne o svoj prospech. Pomohli mi kresťanské hodnoty. Skromnosť, poctivosť, splácanie pôžičiek a plnenie sľubov, to sú veci, ktoré vyzdvihuje už Biblia.

Pýtal sa Anton Oberhauser

Odkázaní a ohrození

Osobitne zraniteľnou skupinou sú sociálne slabší spoluobčania. Nezaplatená pokuta za jazdu načierno v mestskej doprave alebo neuhradená faktúra za služby mobilného operátora môžu dlžnú sumu zvýšiť niekoľkonásobne. Často ju začne vymáhať exekútor a zbaviť sa dlhov v takejto kriticknej situácii sa stáva prakticky nemožné.

Príbeh so šťastným koncom

Porazený viachlavý drak

„Ak požiadaš o pomoc, nie je to znak zbabelosti, ale toho, že nechceš urobiť ďalšiu chybu. Ak myslíš na svojich blízkych, nedovoľíš, aby sa zložitá situácia tvojou pasivitou zhoršovala.“

Týmto krédom sa začal riadiť pán Alfréd (pozn. redakcie: meno zmenené), ktorý dokázal v sebe zmeniť múr ostýchavosti a v zložitej osobnej situácii požiadal o pomoc **Dášu Ondovčíkovú**, poradkyňu mobilného špecializovaného pracoviska na obecnom úrade v Ždani. Rozhodli sa podeliť s nami o túto skúsenosť.

„Pán Alfréd stratil zamestnanie a na upovedomenie o začatí exekúcie vôbec nereagoval. Postupne

mu prichádzali listy o navýšovaní sumy pohľadávky a v ňom rástol strach a obavy. Čo urobiť?“ začala rozprávanie Dáša. Povzbudenie našiel v článku Abovského hlásnika (pozn. redakcie: v č. 1/2017 sme písali o bezplatnom poradenstve KSK v Ždani) a prijal výzvu na návštevu poradcu na obecnom úrade.

„Od úvodného stretnutia sme s Alfrédom krok za krokom budovali vzťah dôvery a spolupráce. Zber informácií, dokladovanie celej došlej písomnej agendy, analýzy dokumentov, množstvo rozhovorov a posunutie prípadu na Centrum právnej pomoci priniesli dobré ovocie. Toho času je Alfréd bez dlhov a stal sa disciplinovaným v plnení pohľadávok. Stabilizoval sa mu aj zdravotný stav a hlavne, zlepšila sa situácia v rodine.“

Bez Alfrédovej odvahy a úprimnej podpory členov širšej rodiny by sa nepodarilo túto životnú skúšku prekonať. Prijatie napriek zlyhaniu dáva nový vietor do plachiet života.

Monika Floriánová

V Sokolanech sa miestni ochotne zapájajú do aktivačných prác. V poslednom čase sa podieľali na čistení potoka, ktoré financoval U. S. Steel Košice. Na obrázku pracovníci vypratávajú starý nábytok z povaly materskej školy pred jej zatepľovaním

„Európske labky“ bežia ďalej

Cítili sa ako doma

Osem študentov a sedem učiteľov z Talianska a Španielska navštívilo v polovici októbra na pár dní Čaňu. Išlo o symbolické vyústenie projektu Europaws (Európske labky), ktorý v rámci vzdelávacieho programu Erasmus spojil mladých ľudí z niekoľkých európskych krajín v spolupráci na tému ochrany týraných a opustených zvierat.

Svojim kamarátom pripravili učitelia a žiaci z Čane pestrý program. Všetkých potešilo prijatie na obecnom úrade spojené s nefalšovanou folklórnou zábavou. Hostia boli une-

sení Bachledovou dolinou a Východnou, no najmä zanechali ďalšiu stopu u nás v regióne. Žiaci svojou zbierkou podporili útulok v Haniske, pozreli si výcvik psov z kynologického klubu v Čani, v jazdeckej škole v Ždani si mohli zajazdiť na koňoch. Južania od nás odchádzali so slzami v očiach, no zážitky a poučenia všetkým zostávajú. Slovom učiteľky **Lucie Šoltesovej**: „Zmysel tejto práce vidím v očiach svojich žiakov, keď mi povedia, že zachránili ďalšieho píska či mačičku.“

zš/red, foto ou Čaňa

Na obecnom úrade sa pri folklórnej zábave hodovalo vo skvelej nálade

Prvé ihrisko

Historicky prvé detské ihrisko majú v Seni. Túžby mamičiek – často prezentované aj na facebookovej stránke obce – sa splnili. Po nároč-

nom výbere zostáv detského ihriska v prevedení ANTIVANDAL z poplastovaného kovu nasledoval výber prostredia na osadenie. Podmienkou bol uzamykatelný, avšak príjemný priestor. Podarilo sa to v areáli zdravotného strediska. Stromčeky a kríky zasadili občania pri aktívnych prácach. Obec do diela investovala takmer 30 000 eur. Keď sa mladá výsadba na jar zazelená, bude sa vynímať spolu s existujúcim obrovským množstvom starých stromov. kčj/ou

Komu sa nelení

Zástupkyne Materskej školy Kokšov-Bakša si 5. októbra vo Zvolene prevzali medzinárodný certifikát programu Zelená škola. Oblíbený projekt, do ktorého sú už roky zapojené aj desiatky škôl z východného Slovenska, vytvára v deťoch vzťah k životnému prostrediu. O tom, že sa škola stane držiteľom diplomu „Na ceste k Zelenej škole“, rozhodol júňový audit. Ocenenie získali i za projekt Jedlá zmena, v ktorom sa zamerali na vodu ako tekutinu v rámci pitného režimu.

zš, ch

Učiteľka Michaela Bujňáková (vľavo) a riaditeľka MŠ Kokšov-Bakša Martina Demková s diplomami Zelenej školy

Grófka z Betliara v Belži

Poradila deťom

Detičky z Belže každoročne nacvičujú vystúpenia k rôznym obecným podujatiam. Tohto roku si na Deň obce pripravovali tanček, ktorý navrhla 10-ročná **Anička Hanušovská**. Dievčatka vo veku od 5 do 10 rokov poctivo nacvičovali – a to v kultúrnom dome, kde vrcholili prípravy. Bolo obdivuhodné, že aj napriek ruchu sa dokázali sústrediť. Pár dní pred vystúpením ich čakalo veľké prekvapenie. Na nácvik sa prišla pozrieť „pani grófka Žofia Wisniewska“. Presnejšie herečka **Anikó Vargová**, ktorá spomínanú grófkú stvárnila v seriáli 1890 natáčanom v Betliari. Anikó sa počas letného divadelného tábora v divadle Thália spriatelila s Aničkou, ktorá ju pozvala do Belže. Detičky sa trochu hanbili vystúpiť pred naozajstnou herečkou. Anikó však príjemným temperamentom a priateľským správaním uvoľnila situáciu. Ukázala im ladnejšie kroky, poradila s mimikou tváre, lebo „herečka hrá nielen telom, ale aj s očami a tvárou.“ Deti s ňou strávili nezabudnuteľný večer (na snímke spolu). Anikó bola nadšená, že aj v maličkých dedinách, kde sú

Anikó Vargová alias grófka Žofia

obmedzenejšie možnosti, deti chcú tvoriť a ukázať sa. Prislúbila im preto opätovnú návštevu a tvorivú divadelnú spoluprácu.

Katarína Hanušovská Tóthová,
OZ Belžanskí priatelia

Chvála štedrej literárnej jeseni

Takto si môžeme povedať na našej škole po regionálnej súťaži v prednese slovenskej rozprávky pod názvom Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas. Organizujú ju ako poctu rozprávkari **Pavlovi Emanuelovi Dobšinskému** (1828-1885). Na košíckom regionálnom kole 29. 9. skončila naša talentovaná druháčka **Sofia Andresová** (na snímke) na 1. mieste vo svojej kategórii a pod vedením pani učiteľky **Brigity Bagoniovej** postúpila na celoslovenskú súťaž v Drienčani, kde Pavol Dobšinský pôsobil a kde je pochovaný. Celoslovenské kole 18. 10. prinieslo Sofii ocenenie za výborný – vtipný prednes rozprávky Čert slúži.

ZŠ Skároš, red

Pri šálke horúceho čaju s Patríciovou o jej hobby

Medové krásy z Trsteného

Voňavé a lahodné medovníky. Vieme si bez nich predstaviť Vianoce? Patrícia z Trsteného pri Hornáde sa ich pečeniu a najmä zdobeniu venuje už desať rokov. Pri šálke horúceho čaju nám porozprávala o svojej tvorbe a o netradičných medovníkoch, ktoré pečie pre rodinu a priateľov. Prezradila tiež trik na lesklé perníčky. Keďže aj ja rada pečiem, už sa neviem dočkať, kedy jej recept vyskúšam.

■ **Predpokladám, že si už odmaľovala piekla s mamou...**

Je to tak, ale zároveň som v dedine chodievala k susedke, ktorá piekla a kde-čo som sa od nej priučila.

■ **Čo netradičné si z medovníkov už vytvárala?**

Nerobím len klasické, ale tiež ad-

ventné vence, stavané stromčeky, chalúčky. Raz som robila betlehem na detskú onkológiu. Zbierali tam vlastnoručne robené veci, ktoré sa potom dražili a peniaze išli na pomoc deťom.

■ **Určite máš mnoho historiek spojených s medovníkmi...**

No, veľa ich nie je, ale na jednu si spomínam. Nedávno som robila dve sto medovníkov na dve svadby mojih priateľov. Viac si predstavíš, čo je s tým práca. A ešte do toho sa mi ozvala ďalšia známa, ktorá chcela sto medovníkov na termín, ktorý bol ešte pred tými svadbami. Keď som ju chcela odmietnuť, začala ma presviedčať, že to stihnem. Asi pätnásť minút sme spolu telefonovali, dohadovali sa, až som súhlasila, že to urobím. A ona nakoniec povedala, že ma nebude ťahať za nos a že možno nabudúce.

■ **Pri pečení tort sa inšpirujem najmä internetom. Je to tak aj u teba?**

Väčšinou zdobím z vlastnej hlavy, ale tiež siahnem niekedy po internete. Som v skupine na Facebooku, kde sú medovníčárky z celého sveta. Vymieňame si tam recepty a rôzne rady.

■ **A tvoja rada pre pečeniachti-vých čitateľov Abovského hlásnika?**

Aby sa medovníky leskli, potieram ich pred vytiahnutím z rúry vajčíkom,

mliekom a vodou. Tento trik používam len vtedy, keď nezalievam celý medovník polevou, inak by mi na ňom nedržala.

■ **Chceš sa tejto medovej krásy venovať aj v budúcnosti, prípadne sa tým živiť?**

Asi áno. Teraz som zamestnaná inde, ale viem si predstaviť, že raz by som sa medovníkom venovala naplno. Zatiaľ je to len koníček.

Narodeninová torta pre kamarátku
foto autorka

Tipy na torty od redaktorky Veroniky

- Kým korpus vyklopíme z formy, musíme ho nechať poriadne vychladnúť, inak sa môže rozpadnúť.
- Keď potahujeme celú tortu fondánom, najprv si ju potrieme krémom a necháme aspoň pár hodín v chlade. Torta sa spevní a jednotlivé korpusy sa nebudú hýbať. Následne dáme na tortu vyvalkaný fondán a vyhladíme.
- Hotovú tortu vždy nechávame cez noc oddychnúť v chladničke, v škatuli vystlanej alobalom zo všetkých strán. Nedostanú sa tak k nej iné vône jedla.

Stranu o pečení pripravila Veronika Skočenová, foto autorka a Patrícia

Patríciain recept špeciálne pre Abovský hlásnik

Medovníky:

600 g hladkej múky
200 g práškového cukru
150 g masla
3 vajcia
4 PL medu
1 ČL jedlej sódy
1 ČL perníkového korenia
1 ČL mletej škorice

Zo všetkých ingrediencií vypracujeme cesto a zabalené ho necháme pár hodín odpočívať v chlade. Potom si ho vyvalkáme a vykrajujeme z neho rôzne tvary. Medovníky ukladáme na plech vystlaný papierom na pečenie v dostatočných rozstupoch. Vložíme ich do vopred vyhriatej rúry na 200 °C a pečieme asi 4 až 5 minút.

Srdiečka venované z lásky

Poleva:

200 g práškového cukru
1 vaječný bielok
1 ČL citrónovej šťavy

Fotka plná medu

Halloween v Haniske

Tradičia pokračuje. Najprv diskoteka v maskách v ZŠ, potom prenos vyrobených tekvič na námestie. Tam sme ich pekne usporiadali a očíslovali, aby sa mohlo hlasovať o najkrajšiu. Skrášlili námestie a vydržali vyše dva týždne. V tomto roku sme mali aj jednu novinku – do súťaže bolo zapojených aj 15 tekvič, ktoré sme si

vypestovali sami na kompostovisku na našom zbernom dvore. Boli naozaj veľkánské a výborne sa do nich vyrezávalo. *ocú*

Prišli aj pamätníci

Dychová hudba Hornád má 70 rokov

Bohatý umelecký život v Trstenom pri Hornáde mal opäť dôvod na oslavu. V sobotu 21. októbra sa v tamojšom kultúrnom dome stretli členovia a priaznivci Dychovej hudby Hornád, ktorá si v tomto roku pripomína 70. výročie od svojho založenia.

Kapelu založilo v roku 1947 24 mladých ľudí. Ďalší impulz na jej fungovanie priniesli v polovici 50. rokov **Bartolomej Urban** a **František Vlasatý**. Dlhý čas, až do roku 2004, viedol hudobné teleso **Mikuláš Papuga**, dirigentom bol do roku 2008 **Ľudovít Ruščák**. Od roku 2009 je vedúcim **František Vattai**, kapelníkom je v súčasnosti **Pavol Cebák**.

Gratulovať prišli aj dvaja zakladajúci členovia kapely – **Imrich Baltes**

Súčasný kapelník DH Hornád Pavol Cebák

a **Ladislav Nyulaszi** starší, ktorý aktívne hrával 65 rokov. Počas príjemného večera sa hosťom predstavila aj dychovka z Valalíkov, mužská

spevácka skupina Hrabov a miestna detská spevácka skupina.

Hornád umelecky spolupracuje so skupinou Ščamba aj mládežníckou dychovou hudbou Jahôdka. Je neodmysliteľnou súčasťou života v Trstenom i v okolitých obciach pri najrôznejších príležitostiach – od cirkevných obradov, výročí a kladení vencov, cez dožinky, predvolebné mítingy, športové podujatia až po tanečné zábavy, trhy a jarmoky. Dychovka hrala pri celonárodných oslavách v Nitre, pri mohyle na Bradle, predstavila sa v Maďarsku (Szentkereszt, Garadna) aj na leteckom dni v poľskom Krosne. Za sedem desaťročí má zdokumentovaných úctyhodných 1 720 vystúpení.

František Vattai preberá ocenenie od starostu Františka Bartka

Veterán Imrich Baltes, ktorý hral už v 40. rokoch 20. storočia, prišiel tiež

Súčasná kapela s hudobníkmi, speváckami a speváčkami

Premiéra obrazu a slova

Premiéru – a to po štrnástich rokoch existencie Dní Regionálneho združenia obcí Hornád – má brožúra poskytujúca obraz o tejto veľkej slávnosti našich 17-tich obcí. Prvý raz aj takouto formou sú slovom i obrazom zmapované folklórne súbory, ktoré na Dni vystúpili, ako aj celková atmosféra. Novinkou sú tiež letecké zábery z miesta konania – amfiteátra v Skároši a jeho širokého okolia. Na margo brožúry šikovného formá-

tu z dielne vydavateľstva JES redakcii povedal predseda RZO **Ján Korkarda**: „*Obsah CD-čka ľudia nemajú vždy pred očami. Súborom aj obciam sme tak dali niečo pekné a užitočné do ruky.*“

Náš región má skutočne čo ukázať – a aj Abovský hlásnik chce byť nadeľ pri tom. Nezabudnite na propagáciu podujatia využívať tiež náš spoločný regionálny web www.regionhornad.sk

kčj

Valalická krojovaná paráda uzavrela tucet ročníkov

Abov ako Vivaldi

Už dvanásťkrát za sebou a stále niečo nové, iná téma, noví hostia. Takto by sme mohli charakterizovať tradičné ľudové podujatie s názvom Valalická krojovaná paráda.

Kultúrne centrum Abova nám tentoraz vybralo tému – Rok na dedine.

V nedeľu 8. októbra sa po ružencovej pobožnosti poschádzali nadšení folklóru pred farským kostolom vo Valalíkoch. Odtiaľ v sprievode plného spevov sa presunuli do kultúrneho domu, kde vystúpili v štyroch pásmach podľa ročných období – teda s podobnou inšpiráciou, aká pred

troma storočiami viedla skladateľa Antonia Vivaldiho pri písaní jeho slávneho diela.

Jar prezentovali domáce skupiny **Paradne nevesty** a **Kadlubek** zvykom požehňovania ozimín. Leto vystúpením Na pažici predstavili najmladší valalickí folkloristi z Kadlubeka. Zaspievali nám aj speváčky **Gečanky** z Geče. Jeseň patrila piesňam ich kolegov z Kokšova-Bakše **Bakšaňom**. Do zimy nás preniesli

opäť domáci ukážkou tradičnej štedrej večere. Krojovanú nakoniec rozparádil košícky súbor **Železiar**.

Atmosféru štyroch ročných období dotvorili aj remeselníci s ukážkou výroby kraslíc, drôtovania či zdobení perníkov. O pohostenie sa postarali členky Klubu seniorov Valalíky, ktoré upiekli množstvo koláčov a bobalky. A pretože sme končili Vianocami, nemohla chýbať tradičná kapustnica.

Pavol Kacvinský, foto Dušan Kmeč

Paradne nevesty a Kadlubek priniesli na pódium Valalickej krojovanej parády jar i zimu

Vianočná tematika je hojne zastúpená v našom regionálnom zvykosloví. Objavila sa aj v pásmo Rok na dedine počas tohtoročnej parády

Večer primášov udalosťou roka

Integrácia à la Géza Potta

Ostávajú vo mne hlboké, príjemné dojmy. Hoci 4. november, keď sa v Seni Večer primášov udial, už dávno uplynul. Čím to je? Skúmam sama v sebe. Výborným vystúpením profesionálneho maďarského Tanečného divadla na Slovensku známeho ako **Ifjú Szívek – Mladé srdcia** pod vedením **Dušana Héglího?** Alebo nádherným hlasom ľudovej speváčky **Kacsó Hanga Borbála** pôvodom z rumunského Sedmohradska? Či to bolo skvelými výkonomi viacerých známych primášov a muzikantov ako **Róbert Lakatos, Endre Papp, Adam Takács, Sándor Kuti, Gergely Koncz, Máté Hegedüs** či **András Bognár**, ktorí vystúpili spolu alebo v rýchlom slede za sebou za spoločného spevu divákov? Boli to gajdy **Gergely Agócsa** z Domu maďarskej kultúry v Budapešti? Spôsobila to zaplnená sála, kde na popredných miestach sedel syn, vnuk a ďalší príbuzní vynikajúceho – a ako tam odznelo – „obyčajného dedinského“ primáša **Gézu Po-**

Primáš Géza Potta. Na husliach sa učil u primáša zo Sokolian

ttu (1933 – 2007), na počesť ktorého vznikla desať rokov po jeho úmrtí táto spomienková slávnosť? Jeho husle sme počuli zo záznamu. Plakali aj smiali sa v jednom okamihu. V pamäti mi utkvelo vystúpenie detí a mládeže z tamojšieho **FS Rozmaring** aj **FS**

z Bidoviec, ktoré príjemne uvádzala **Katarína Hadašová**. Sympatickým bolo aj pozvanie každého prítomného na hostinu a zábavu, lebo Rozmaring a ľudia z miestneho Csemadoku dokázali sálu rýchlo premeniť na hodo-
dovacu miestnosť a ponúknuť nám chutnú plnenú papriku, kapustu, koláče, tokajské víno...

Summa summarum. Radosť, porozumenie, úctu i spolupatričnosť, ktorú som cítila aj ja, povieť slovami Gergelyho Agócsa, lebo vystihujú atmosféru tohto výnimočného podujatia. Bola to INTEGRÁCIA – spojenie všetkých momentov do jedného celku.

A kto stál pri zrode myšlienky „slávnosti à la Potta“? **Ing. Csaba Mitro**, vedúci tanečného súboru Rozmaring: „Nápad bol náš, ale organizovali sme to spolu s Dušanom Héglím z Ifjú Szívek.“ Gratulujeme!

Katarína Čániová, foto autorka a oú

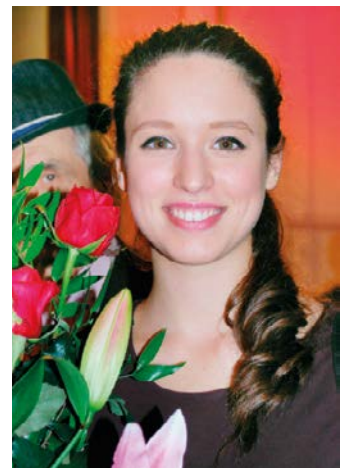
Neopakovateľný hlas má Kacsó Hanga Borbála z Budapešti, pôvodom zo Sedmohradska

Tanec z Bidoviec v podaní žien z Ifjú Szívek

Primáši a muzikanti no. 1

Môže za to umiestnenka

Naša ocenená nestorka

„Veľmi zmiešané pocity“, vraví vďačná **Irena Urbanová** roztráseným hlasom po prevzatí Plakety predsedu Košického samosprávneho kraja. Stále čiperná osemdesiatnička sa dostala medzi vyvolené osobnosti a kolektívy ocenené v tomto roku za dlhoročnú kultúrnu, vedeckú či športovú činnosť. V prípade zástupkyne nášho regiónu vyzdvihla krajská samospráva jej neúnavné úsilie na širokom kultúrnom poli – ako učiteľky, režisérky, vedúcej mandolinového súboru a vedúcej divadelného súboru Radosť v Trstenom pri Hornáde.

Slávnostná atmosféra v nádhernej historickej budove Štátneho divadla 26. októbra ju naplnila dojatím. „Podozrenie“ z toho, že ju na cenu prihlásili, padlo podľa pani Irenky na kolegyne z divadla... Paradoxom života je, že ako rodáčka od Nitry by Trstené asi nikdy nespoznala, nebyť socialistických umiestneniek; ak by totiž tú svoju zo strednej pedagogickej školy nepodpísala, neprípustia ju k maturite. Ona aj jej kamarátka svoje pridelenie na východné Slovensko, kde bolo v 50. rokoch málo učiteľov, sprvu oplakali, no Irenka si napokon „u Nadoždu“ úspešne našla nový domov, životného partnera i naplnenie

Duša mnohých kultúrnych snáh v Trstenom – Irena Urbanová s Plaketou predsedu KSK

svojich umeleckých ambícií. „Od malička mám divadlo v srdci, veď už ako dieťa som hrala.“ Matematiku a hudbu napokon vyštudovala na univerzite v Prešove. A keďže popri učiteľskej dráhe toho stíhala ešte oveľa viac, práve vďaka nej nezapadlo ochotnícke divadlo v našom regióne prachom.

Anton Oberhauser,
foto Veronika Janušková

Dožinky: magické – ďakovné – oslavné

Valalíky hodinu v rozhlase

Paradne nevesti a Kadlubek z Valalíkov nahrali pre rádio Regina hodinovú reláciu na tému zvykov spojených so zberom úrody. V Klenotnici ľudovej hudby poslucháčov preniesli do spevavého dožinkového sprievodu čeladníkov idúcich sa poďakovať svojmu zemepánovi. Scénkou „Lupaňe kukurici“ plnej strašidelných i humorných pasáží zase do humna.

Vedúci súborov **Margita Papcunová** a **Pavol Kacvinský** v rozhovo-

re s redaktorom Milanom Rendošom priblížili dnes už zaniknuté valalické zvyky – ako sa vyrábali dožinkové veniec, aké obradné piesne sa spievali. Nezabudli opísať zábavu a hostinu po ukončení zatvy. Zaujímavé bolo aj spracovávanie kukurice, na ktorom sa zúčastňovali celé rodiny. Chcete ich spoznať? Vypočujte si reláciu v archíve rádia Regina - <https://www.rtvsk.sk/radio/archiv/1612/751528>.

Monika Floriánová

Tip na nevšedný výlet bez výprasku

Boží vrch a tajomný Balwankew

„Aby si ľudia dobre zapamätali, kde sú hranice medzi chotárskymi pozemkami – lebo majetky boli a sú vždy delikátnou záležitosťou – na tom mieste poriadne zmlátli mládenca. Až do smrti si potom pamätal, kde dostal výprask.“ O dávnom zvyku hovorí Mgr. Štefan Kolivoško, známy knihovník a spisovateľ, s ktorým práve stojím na hranici chotára medzi Haniskou a Seňou na nenápadnej vyvýšenine zvanej Boží vrch alebo Istendomb.

Nevedno, či aj na onom mieste sa udialo spomínané celoživotné „zapamätanie“. No isté je, že vďaka vymedzeniu územia sa zachovala v listine mladšieho kráľa Štefana z roku 1267 zmienka o orientačných bodoch. (Listina má teda práve okruhle „narodeniny“ – 750 rokov.) Uvádza sa v nej, že hranicu tvorí východná

časť terajšieho Sokolianskeho potoka a „potom ide ku kamennej soche zvanej balwankew a odtiaľ sa obracia na sever k sto stromom, kde sú tiež tri medzníky.“ Historici neskôr situovali balwankew (v maďarčine bálvány kö – kamenná modla) na vyvýšeninu, z ktorej sa teraz rozhladáme. Nachádzame sa asi tri kilometre severne od Sene. Z hlavnej cesty sme

Sprievodcom na Božom vrchu je nám Štefan Kolivoško, jeho popularizátor, ktorý aktívne pôsobí v Okrášľovacom spolku v Seni. Na snímke nadjazd ponad rýchlostnú komunikáciu

Prícestný kríž v Seni

Prícestný kríž, kde by ste ho nečakali. Na okraji Sene pri ceste vedúcej k železničnej trati a k Hornádu, blízko miesta zvaného Várhely – Hrad, Hradová, kde za dávnych čias stál Starý hrad. Kríž je z roku 1930 a v maďarčine na ňom stojí, že ho dali postaviť senianski katolícki veriaci. Jeho postavenie povoľoval biskupský úrad a ten, kto ho chcel postaviť, musel zložiť sumu peňazí. Z jej úrokov jeho potomkovia hradili údržbu. Takéto kríže potom spravovali rodiny alebo spoločenstvo, ktoré iniciovalo jeho vznik. *kčj*

Nenápadná vyvýšenina s nápadným názvom – Boží vrch

odbočili na poľnú smerom k zatiaľ nevyužívanému cestnému nadjazdu nad rýchlostnou komunikáciou z Košíc k hranici s Maďarskom.

► Sto stromov

O popularizáciu Božieho vrchu s nezachovanou, no zrejme svojho času významnou modlou predkresťanského kultu a pravdepodobným blízkym posvätným hájom „sto stromov“ sa zaslúžil práve Štefan Kolivoško, autor pútavých kníh z dejín Abovskej župy a to konkrétne obci Seňa-Szina, Šaca, Ždaňa, Haniska, Sokolany, Jasov, Polov, Paňovce, Gibárt a Trstené pri Hornáde.

Rozhladáme sa. Okolo divoký porast, pod nami husté agáty. Nasvedčuje okrem názvu a spomínaných prameňov ešte niečo, čo by mohlo pripomínať, že ide o pravdepodobné dávne kultové miesto? Možno samotná vyvýšenina, ktorá bola za pradávnych čias brehom Hornádu a teraz je z nej za dobrého počasia pekný výhľad na Košickú kotlinu a Slanské vrchy. A tiež fakt, že týmto územím tisícročia prechádza Janárová cesta od Baltského k Jadran-

skému moru. Kamióny, ktoré vidíme mihať sa po rýchlostnej komunikácii, sú toho živým dôkazom. Môže o nej napovedať aj existencia dávnych mohýl, ktoré v okolí zmapovali archeológovia v 50. rokoch minulého storočia na stavbe HU-KO, budúcich železniari. Nie náhodná je i súčasná povinnosť všetkých stavebníkov v tunajšom regióne prizývať k výkopom archeológov. Sme totiž v oblasti s pradávny osídlením; odborníci predpokladajú, že mohlo jestvovať už pred 400 000 rokmi.

► Bálvány kö v základoch kaštiela?

Po „soche“, ktorá existovala ešte nezničená neuvieriteľných vyše 250 rokov po príchode kresťanstva, niet ani stopy. Archeologička **Mária Lámiiová** uvádza ústnu tradíciu z Hanisky, že kamene z rozbitej modly boli použité do základov miestneho kaštiela. Štefan Kolivoško dopĺňa: „Vo Východoslovenskom múzeu si možno prezrieť hlinenú nádobu z Istendombu z mladšej doby kamennej. Vytvoril ju ľud kanelovej keramiky a našli ju v 30. rokoch 20. storočia v akejsi ka-

mennej skrinke, teda nádoba mohla slúžiť ako pohrebná urna. Tento nález zas odkazuje na eventualitu, že na Božom vrchu mohlo byť aj pohrebisko.“

Schádzame z vyvýšeniny dole. Vidíme pod ňou upravený areál leteckých modelárov. V diaľke zbadáme vežu vodojemu bývalého družstva v Seni. V jej blízkosti – na zaujímavom mieste – volakedy stál Starý hrad, Óvár. Predstavíme vám ho ako ďalší tip na nevšedný výlet v budúcom vydaní Abovského hlásnika.

Katarína Čániová, foto autorka

„Brúsna“ hádanka

V našom regióne jestvuje mini povedačka, prostredníctvom ktorej si deti brúsili výslovnosť hlásky R. Uhádnite, kde sa nachádza potok, o ktorom je v nej reč:

V Gargockim jarku ribi, raki še tru.

(pri Výšnej Myslii)

Pod'akovanie starším spoluobčanom

Vždy, keď sa listie na stromoch zafarbí do zlatista, zaplňajú sa nám komôrky dobrotami. Jeseň roka nám pripomína tých, čo prežívajú jeseň svojho života. Obce sa o to postarali aj v tomto roku...

V Čani domáci i hostia

V najväčšej obci regiónu pozývali skôr narodených do kultúrneho domu na program, ktorý pre nich

otvorili školáci a škôlkari (na snímke). Domáci FS Abovčan im pripomenul piesňami a tancom, ako sa zabávali, keď boli mladí. Humorom ich rozveseloval ľudový rozprávač Jožko Jožka, zahral Dychový súbor Hornád.

Aj „Nižné“ si dali záležať

Nižnomyšľianski dôchodcovia sa počas svojho stretnutia potešili vystúpeniu cimbalovej muziky pod

vedením pána Demetera (na obrázku). Pozvanie i v neďalekej Nižnej Hutke prijíma z roka na rok viac seniorov – v kultúrnom dome obsadili z oboch strán tri dlhé stoly a odmenou im boli krásne ľudové piesne z úst Košických špívakov a Hutienky.

Krásne i v závere

Seňa si svoje nedelňé popoludnie pre seniorov nechala na 29. ok-

Košičan v Bakši

Kokšov-Bakša pozvala na svoje posedenie 137 dôchodcov od 65 rokov. Popri mužskej speváckej skupine Bakšaňe potešil publikum aj hosťujúci súbor Košičan. Prítomní starí si dali chutnú večeru, ku kávičke ochutnali zákusky a náladu ešte viac rozprúdili trošku vína.

tóbra. Deti potešili skvelou čačou, mladučka speváčka **Lucia Koránová** unikátnym hlasom. Prispeli i Bakšaňske parobci. Dámy dostali tašky, páni hrnčeky – a okružili jubi-

lanti z celého roka navyše vyšívané srdiečko. Podľa starostky Marcelly Gallovej obec teší, že sa darčeky páčili, o to viac, že boli prvé s motívom obce Seňa – s využitím skoro storočnej fotografie (z roku 1918).

Opäť s Pavelčákovcami

Aj v Košickej Polianke majú spoločenské podujatia pre seniorov tradíciu dlhú niekoľko desaťročí. Mali školáci sa v tomto roku podujali zaspievať retrohity a skutočne sa im podarilo roztlieskať celú sálu. Nedelňé odpolednie ukončila hudobná skupina Pavelčákovci, ktorá v minulom desaťročí spoluvytvárala tradíciu Polianskych fašiangových plesov.

V Belži prvá repríza

V najmenšej obci regiónu sa spoločenské posedenie dôchodcov konalo druhý raz. Obecný úrad v spolupráci s OZ Belžanskí priatelia a skupinou Belžáčik pod vedením **Kristínky Oravcovej** pripravil program. Rozve-

seliť prišiel ľudový súbor Domovina z Čane. Prítomní si odniesli svietniček z tvorivej dielne, bolo i pohostenie z obecnej kuchyne zrekonštruovanej vďaka daru firmy Eustream. Spoločnú fotku doručili všetkým seniorom.

pripravili obce a redakcia

Najväčší sviatok

Mariánske piesne znejú chórom na znak úcty k Panne Márii – Kráľovnej svätého ruženca. Práve ona je patronkou rímskokatolíckeho kostola v Sokolanoch, ktorý v roku 1760 vysvätil jágerský biskup František Karlai. Odvtedy sa už vyše 250 rokov stretávajú veriaci z obce a oko-

lia na odpustovej slávnosti začiatkom októbra. Tohtoročný hosť otec Ján Knapík, pôsobiaci ako redaktor televízie Lux a pedagóg Teologickej fakulty v Košiciach, upriamil v príhovore pozornosť na silu modlitby ruženca, aby sa stal modlitbou nášho srdca.

Pri patrónke kostola sú vyobrazené mariánske pútnické miesta Lurdy a Fatima

Z kroniky Martina Halušku

Korene sviatku Ružencovej Panny Márie siahajú do čias, keď Európu ohrozovali moslimskí Turci. Rozhodujúca bitka sa odohrala 7. októbra 1571 na mori pri Lepante, kde katolícke vojsko odvrátilo ich útok. Vtedajší pápež sv. Pius V. vyzýval na modlitby ruženca celý kresťanský svet. Víťazstvo nad Turkami považovali za zázrak na príhovor Panny Márie vyprosený modlitbami. Na znak vďaky pápež úradne ustanovil na 7. októbra spomienku Ružencovej Panny Márie.

Martin Haluška/mf, foto Jozef Seman

Nižná Hutka: vysviacka kríža

Prvého novembra sa na cintoríne v Nižnej Hutke konala pri príležitosti Sviatku všetkých svätých a Pamiatky zosnulých Dušičková omša. Miestny rímskokatolícky farár **Pavel Kaminský** vykonal požehnanie kríža spojené s pobožnosťou. Kríž postavila obec v rámci programu Obnovy dediny ešte v roku 2009. *oú/red*

Oblasťná výstava zvierat

Čakali celý rok a konečne sa predviedli

Cholmogorské husi, staré ruské plemeno, ktoré sa na Slovensku chová ani nie 10 rokov a jeho cena sa pohybuje od 200 do 300 eur. Tulúzske husi pochádzajúce z Francúzska s váhou vyše 10 kíl či belgické obry, nadrozmerne králiky.

To všetko a ešte omnoho viac si mohli návštevníci pozrieť na Oblasťnej výstave zvierat v Geči, jedinej svojho druhu v regióne, ktorá sa konala v novembri. Zúčastnilo sa na nej až 111 vystavovateľov, čo je oproti minulému roku nárast o vyše 10 percent. Prišli z košického okolia, ale tiež z Prešova, Rožnavy, Michaloviec či Vranova. „Mali sme dobré počasie aj viac návštevníkov, ktorí sa zamerali najmä na nákup sliepok,“ objasňuje tajomník ZO Jozef Kondáš.

Milan Majerník, chovateľ králikov

„Chovatelia sa k nám radi vracajú, pretože tu máme dobré výstavné podmienky, nové klieťky, voliery a o zvieratá sa staráme príkladne. Niektorí tu už vystavujú desiaty,

pätnásťkrát po sebe, za čo sme im vďační,“ vyjadruje sa Kamil Hudák, predseda ZO Slovenského zväzu chovateľov v Geči. Vystavované zvieratá hodnotili odborní posudzo-

vatelia. Najlepším udelili ceny šampión alebo čestnú cenu.

Chovateľ Milan Majerník z Gyňova čakal celý rok, aby predviedol svoje Kalifornské čierne králiky. „Čestnú cenu toho roku nemám, vlani som ju získal. Aj tak som spokojný, robím s nimi celý rok a teším sa na to. Už som niečo aj predal, robím tak radosť aj iným. Záleží mi na tom, aby sa zachovával genofond čistokrvných králikov.“

Starosta Valalikov Štefan Petrik a starosta Ždane Ján Kokarda takisto vystavovali svoje zvieratá.

Výstava zaujala aj jednu z návštevníčok, ktorá chová králiky ako domácich miláčikov. „Chceme doma obnoviť chov sliepčiek na mäso i na vajčka. Prišli sme pre inšpiráciu.“

Veronika Skočenová,
foto autorka, Jozef Kondáš

Brahmanka Štefana Širgelyho z Čečevovic získala čestnú cenu

Návštevníčky sa prišli na výstavu inšpirovať

Veterinárna poradňa
MVDr. Márie KandráčovejPrečo je dôležité psy odčervovať?
Môžem sa nakaziť aj ja?

Medzi najčastejšie vnútorné parazity psov a mačiek patria pásomnice, škrkavky a mrle. U šteňať spôsobujú zníženie imunity, zvýšenú náchylnosť na ochorenia, zaostávanie v raste, hnačky, zvracanie a mnohé iné problémy. Nevyhýbajú sa ani dospelým zvieratám. Vajíčka parazitov sú do okolia rozširované na nohách a zobáčkoch vtákov, hlodavcami, v organizme dážďoviek a iných červov, vodou aj na obuvi a bicykloch. Človek sa

nakazí najčastejšie pri nedostatočnej hygiene rúk znečistených pôdou s vajíčkami s infekčnou larvou, ale aj pri úzkom kontakte s neodčervenenými miláčikmi. Riziko vzniku infekcie u psov a mačiek sa dá zmierniť pravidelnou aplikáciou antiparazitík, teda odčervením, a koprologickým vyšetrením trusu. Preventívne sa odporúča odčervovať psy a mačky raz za 3-4 mesiace. Na trhu je široká škála produktov – od pást, tabletiiek až spot-on prípravkov na kožu.

(red)

Výstava záhradkárov a ovocinárov v Ždani

Najviac chutila Rajka

Sála kultúrneho domu v Ždani sa opäť zmenila na veľkú záhradu. Tekvice, kaleráby, repy, kvety, hrušky a 24 odrôd súťažných jablák. Až tolko sa ich pestuje v našom regióne. Súťaž Jablko roka vyhrala Rajka, odroda rezistentná voči chorobám múčnatke a chrastovitosti jabloní, pestovateľky Marty Ballovej zo Ždane.

Vyššie päť stovák návštevníkov okrem chutných jablčok obdivovalo rôzne aranžmány na tému „Jeseň v záhrade“. Najviac sa páčili dielka rodiny Vojtekovej zo Ždane: kveti-

nový bicykel, kufr a zátišie z rozbitého suda.

Výstavy záhradkárov sa pravidelne zúčastňujú i školy. Spojená škola internátna v Ždani s elokovaným pracoviskom v Čani predstavila desiatky výtvarov zo slamy, dreva, sušených kvetov i plodov. Za svadobnú hostinu ježkov zo šišiek získali cenu – záhradnícke nožnice. Ich mladší kamaráti zo základnej školy vyrobili pestré dekorácie, z ktorých najviac zabodovala kolekcia Jesenná rozprávka.

Monika Floriánová, foto archív ZO SZZ

K zahryznutiu lákalo 51 vystavených vzoriek jablák

Nové možnosti v terénnej sociálnej službe

Sociálny taxík

Slovenský červený kríž (SČK) v našom regióne ponúka od 1. októbra prepravnú službu **pre seniorov nad 62 rokov, osoby ŤŽP a ich sprievodcov, rodičov s maloletými deťmi a občanov s nepriaznivým zdravotným stavom.** Službu možno využiť v pracovných dňoch od 7:00 do 15:00 na prepravu do zdravotníckych a sociálnych zariadení, úradov a iných inštitúcií v rámci obce, do Košíc i okolitých dedín. K dispozícii sú dve vozidlá, z toho jedno s plošinou pre vozičkárov.

„Využiť sa dá aj na odvoz na vlak (napr. do kúpeľov), na návštevu príbuzných v ústave či nemocnici, na cintorín a všade tam, kam ľudia potrebujú a nemajú inú možnosť prepravy. Prednosť však má doprava do zdravotníckeho a sociálneho zariadenia,“ vysvetľuje **Helena Kmetzová**, riaditeľka územného spolku Košice-okolie, „Prepravná služba je určitá forma sociálneho taxíka, na

ktorú nám podľa dohody prispievajú obce zo svojho rozpočtu,“ dodáva.

Za tri mesiace činnosti sa služba stretla s priaznivými ohlasmi. „Veľmi som tomu rada. Potrebujem chodiť na vyšetrenia do Košíc a nemusím sa už terigať po autobusoch či sa niekomu prosiť o odvoz,“ prezradila **Bernardína Lacková** z Nižnej Myšle. „Sú ochotní, pomôžu vám nastúpiť aj vystúpiť z auta, porozprávajú sa s vami. Veľmi touto službou pomohli ľuďom.“

► Čo je potrebné urobiť?

Objednať si službu telefonicky najneskôr 1 deň vopred na čísle **0903 601 114** v pracovný deň od 8:00 do 15:00. Ak sa potrebujete prepraviť do iného mesta alebo väčších vzdialeností, je nutné sa objednať sedem dní vopred. Vodičovi sa preukazujete preukazom ŤŽP, časenkou k lekárovi alebo občianskym preukazom.

mľ, foto archív SČK

Cenník úhrad za poskytnutú službu:

Vzdialenosť	do 5 km	od 6 do 10 km	nad 10 km/ cena za 1 km
občan ŤŽP (oprávnený sprievodca zdarma)	0,50	1,-	0,20
senior nad 62 rokov	0,50	1,-	0,20
rodič s deťmi (max 3 deti)	1,-	1,50	0,30
občan s nepriaznivým zdravotným stavom	1,-	1,50	0,30

Sasanky skrášľujú Vyšnú Myšľu

Poškodené kríže a pamiatky schované v chrastí? Zabudnuté tradície? Toto veru vo Vyšnej Myšli nenájdete. Členovia občianskeho združenia Sasanka, založeného v máji 2015, majú jasný cieľ: zachovať a starať sa o kultúrne dedičstvo v obci a viesť k tomu mladých nasledovníkov.

Už i netradičný názov OZ ukrýva odkaz na minulosť. „Prvými obyvateľmi obce boli Sasi. Neskôr im prísťahovalci hovorili sasáci, tak preto

Sasanka,“ prezrádza vedúca **Pavína Helfenová**. Za dva roky urobili si finančnou podporou obce kus roboty.

Prvý obnovili poškodený kríž pri Koscelku. „Duchovný otec **Igor Giboda** našiel na fare umučenie Krista. Opravili sme ho a miestny výtvarník **Vlado Šuster** ho premaloval,“ rozpráva pani Pavlína, „Namoľovali sme kaplnku sv. Jána Nepomuckého pri Oľšave a v 2016 sme obnovili kapln-

ku Sedembolestnej Panny Márie pri vstupe do obce. Chlapi jej dali novú omietku i strechu.“ V tomto roku zrenovovali päť krížov v dedine aj jeden 100-ročný na kopci na ceste z Vyšnej Myšle do Bohdanoviec, ktorý dala postaviť miestna rodina po návrate z Ameriky. Ošetrili kameninu, obnovili nápisy, vykosili okolie.

O zachovanie tradícií sa starajú členky speváckej skupiny Odvážne ženy, ktoré sú súčasťou Sasanky. „Vyrábame adventný veniec, zdobíme vianočný stromček. Robíme k tomu pre ľudí i kultúrny program. Organizujeme stavenie mája aj zájazdy pre seniorov a rôzne posedenia, aby vyšli z domu von,“ vymenúvajú nadšene. Väčšina členov je z radov seniorov, preto pozývajú mladých, aby sa pridali. Ich pomoc a nápady pomôžu v rozvoji rodnej obce.

Monika Floriánová,
foto archív OZ Sasanka

Do každej činnosti vkladajú nadšenie a srdce

Presne o 11:11 dňa 11. novembra 1918 zaznela vo francúzskom Compiègne symbolicky posledná salva 1. svetovej vojny. Starosta Sokolian F. Beregszászi položil pri tejto príležitosti k pamätnej tabuli v obci veniec viazaný zo 14 vlích makov – na počesť 14 občanov Sokolian, ktorí vo „Veľkej vojne“ zahynuli ako vojaci vo veku 21 až 38 rokov. Ľudia v obci si stále pripomínajú svojich padlých blízkych.

Majstri okresu

Ďalšie krásne vysvedčenie pre dobrovoľných hasičov. Na schôdzi územnej organizácie DPO SR Košice-okolie si družstvo Kokšov-Bakša prevzalo putovný pohár pre majstrov okresu v kategórii mužov nad 35 rokov. Cenu prebral predseda tunajšieho DHZ **Vladimír Račko**. Rozhodne veľká motivácia do ďalšej činnosti.

kb/red

Čanianske fotky do kalendára

Regionálna fotosúťaž „Ako Čaňu vidím ja“, ktorú v AH 2/2017 vyhlásila obec, má svojich víťazov. Odborná porota zvolila za najlepšiu fotografiu **Jána Falisa**. Na ďalších

miestach skončili **Jozef Ilenin** a **Štefan Schnurer**. Spolu s ďalšími súťažnými fotkami sa aj ich zábery stanú súčasťou obecného kalendára Čane na budúci rok.

oú/red

Víťazný pohľad Jána Falisa na večernú Čaňu

Odložili pasívnu zábavu

Z roka na rok pribúda záujemcov, ktorí sa pripoja k čanianskemu podujatiu „Otec, mama, pod-

me športovať.“ Začali rozbehom cez prekážky a pokračovali tuhým rodinným bojom o bodíky v jednotlivých disciplínach. Rozhodoval súčet bodov za rodiča aj dieťa. Vyskúšali si – a úspešne – skok do dialky z miesta, slalomový beh s loptičkou na tenisovej rakete, hod loptičkou na cieľ, strelbu na bránu s florbalovou hokejkou. Prakticky každý si odniesol nejakú-tú cenu. A pre budúci rok vážne uvažujú pribrať do novembrového súťaženia aj starých rodičov.

Prvý ročník jesenného výstupu

Panorámy a špekáčiky

Založili novú tradíciu v regióne?

Objavujeme málo prebádané miesta Slanských vrchov! Zaznel jasný cieľ pre asi 50 účastníkov prvého ročníka jesenného výstupu na Skárošskú vyhlídku. Dorazili tam po približne trojhodinovom náročnom pochode. Pekné počasie

a námaha priniesli odmenu – výhľad na pestrofarebný les žiaria-ci odtieňmi od žltej cez červenú po hnedú. Jesenná príroda pozývala na ďalšie putovanie na vyšší vrchol – Veľký Milič. Pohľady do dialok z vyhlídkovej veže nasýtili

Svet cez objektív

Začalo sa to kdesi v tmavej komore základnej školy, pri vývoje a fotopapieri. Učiteľ chémie **Milan Bagoni** viedol fotografický krúžok. Aj na dôchodku zostáva koničku verný. Vídať ho s aparátom v domovskom Skároši i ďalších dedinách ako nepísaného kronikára regiónu.

Hoci fotografovanie na „digitál“ je menej prácne ako tradičná výroba fotiek, dobré zábery nevznikajú automaticky. No osvojiť si základných pár pravidiel nie je ťažké. Takto ich pre vás definoval Milan Bagoni:

■ Vytýčime si cieľ a vyberieme techniku. Na kvalitné fotenie odporúčam dobrý kompakt alebo tzv. zrkadlovku. Pri zrkadlovke treba pochopiť a ovládať tri faktory: ISO (citlivosť), clonu a čas. Napríklad krátky čas, kvalitný vysoko svetelný teleobjektív a primeraná citlivosť sú vhodné pri fotografovaní športu.

■ Aký žáner chceme fotiť? Reportážnu či dokumentárnu fotografiu? Krajinu či portrét? Kvalitnejšie aparáty sa dajú nastaviť podľa tejto potreby.

■ Počas dňa sa mení svetlo. Krajsšie fotky vznikajú zrána alebo neskôr popoludní. Fotenie proti svetlu alebo v miestnosti počas dňa smerom k oknu neprinesie dobrý výsledok.

■ Dôležitá je kompozícia záberu. Ak máme v hľadáčku priveľa obrazov a objektov, alebo nám priveľkú časť fotky zaberajú nepodstatné veci, napríklad podlaha alebo chrbty ľudí, kompozícia je zlá. Musíme sa vedieť správne postaviť a zvoliť správny uhol. Reportážna fotografia sa robí ťažšie ako dokumentárna.

■ Dôležitý je X faktor – fotka musí okamžite osloviť, mať iskru. Najviac zapôsobí neobvyklé zachytenie obvyklej činnosti.

ao

Zachytené pánom Bagonim: výstup na Veľký Milič 2017

Luboš s hubárskym nálezom

Rok 2017 môžeme v našich končinách zaznamenať do histórie ako rok neúrodný na ovocie azda všetkých druhov. Výpadok „zachraňovali“ huby. Bolo ich neúrekom – dubákov, kozákov, suchohríbov, hlív i podpňoviek. Luboš Poláško z Kosičkej Polianky nazbieral na jeden „záťah“ 224 dubákov. Najväčší hubársky úlovok v živote. (kdz)

flo/oú

Futbalu pasuje nadšenie i sponzori

Sokoliansky zázrak

Uplynulú sezónu vyhrali bez jedinej porážky. Darí sa im aj v 4. lige. Sokoliansky futbalový zázrak pokračuje. O budúcnosti svetového športu číslo 1 v obci hovoríme s prezidentom miestneho futbalového zväzu, Mariánom Bérešom.

■ Prečo práve FK Tatru Sokolany slávi dnes úspech?

Zišla sa tu veľmi dobrá partia. Dokázala, že má na vyššiu súťaž. Myslím, že hráči majú vytvorené veľmi dobré podmienky. Bez silných sponzorov, čiže obce Sokolany a rodiny Berezského, by sme však určite na IV. ligu nemali.

■ Dnešok je do veľkej miery o peniazoch. Je dobrá chémia aj zásluhou toho, že sa darí zabezpečiť fungovanie mužstva?

V mužstve je dobrá nálada a spokojní sú aj fanúšikovia, ale zabudnúť netreba ani na funkcionárov. A klobúk dole pred dobrovoľníkmi, ktorí po postupe do IV. ligy urobili za podpory obce veľký kus práce pri rekonštruk-

cii šatní, predĺžovaní ihriska a skrášľovaní jeho okolia.

■ Ak by sa FK Tatru prebojoval opäť o súťaž vyššie, čo by to znamenalo?

Zatiaľ nepomýšľame na postup do III. ligy, sme tretí za Medzevom a Kalšou. Ihrisko ešte čakajú úpravy, hľadisko s 200 miestami určite postačuje na III. ligu, no potrebovali by sme zabezpečiť nové priestory na prezliekanie. Rápidne zmeny by boli nutné na II. ligu.

■ Dnes už vraj málokto hrá pre radosť. Poznáte prípady, kde sa v obciach darí dobre pracovať s mládežou?

Naši hráči hrajú pre radosť a bavia sa futbalom. Väčšina klubov sa bojí s problémami, aby vôbec zostavili dve mládežnícke mužstvá, ktoré sú podmienkou fungovania A mužstva v krajskej súťaži.

■ Čo hovoríte na situáciu v susednej Haniske, ktorá je oproti roku 2015 úplne iná? Čo by ste s kolegami odporúčali?

Ťažko povedať. Nie je mi to ľahostajné, pretože mám dosť rodiny a kamarátov z Hanisky. Stále verím, že sa tí dobrí ľudia k futbalu vrátia.

tob/ou

Východoslovenský futbalový zväz

Kluby pod riadením VsFZ nemusia mať platených hráčov ani minimálny plat. Môžu hrať pre radosť, ale vo väčšine je to náhrada za cestovné (na kávu). Každý klub musí zaplatiť štartovné, rozhodcov, členské poplatky atď.

Sokolany zakončili úspešnú jeseň víťazstvom 5:0 nad Malou Idou

17. november pod sieťou

Deň boja za slobodu a demokraciu má v Čani tradične špeciálny náboj – volejbalový. Starosta Michal Rečka na úvod turnaja vyzdvihol význam tohto dňa v našej histórii a povzbudil k zápoleniu v duchu fair play. Siedmy ročník patrili debutantom, víťaznému družstvu z Hanisky. Druhí skončili domáci Panthers a tretie Konvalinky „vypestované“ v Čani a Geči.

ou

Zimný štadión v Čani zažíva piatu sezónu

Hlasovanie za vybudovanie zimného štadióna v Čani bol odvážny krok, ktorý sa osvedčil. Správca haly **Peter Buchla** pripomína, že na jej chode stále „vychytávajú“ menšie či väčšie detaily.

né korčuľovanie (nedeľa 15:00-16:00), korčuľovanie PREMIUM (sobota 15:45-16:45). Všetky potrebné informácie získate na www.zimnystadioncana.sk

■ Čo ponúka štadión v súčasnosti?

Aj keď je plánovaný ako tréningová hala, deje sa toho veľa – hokejová Liba Academy 11 **Igora Libu** a jeho mladých hráčov, Amatérska hokejová liga, v ktorej aktuálne hrá sedem družstiev, Open Liga 30+ Čaňa, určená pre amatérov a rekreačných hokejistov nad 30 rokov. Konajú sa tu regionálne, obecné turnaje, ale aj podujatia pre deti, napríklad karneval na ľade, chodia sa sem korčuľovať škôlkari z Trsteného. Ponúkame klasické verej-

■ Aké sú plány do budúcnosti?

Obec Čaňa v spolupráci s Liba Academy 11 a Slovenským zväzom ľadového hokeja spracúvajú projektovú dokumentáciu na výstavbu ďalších šatní a minikaviarne, odkiaľ budú môcť rodičia sledovať tréningový proces svojich detí. Realizácia projektu by sa mala začať v roku 2018 za spolufinancovania obce a SZLH. Šatne budú slúžiť výlučne mládeži. Ocenili by sme aj kvalitnejšiu prístupovú cestu k zimnému štadiónu. Aj napriek týmto malým nedostatkom sa záujem o korčuľovanie zvyšuje a to nás teší.

pb/red

Hokej a domov: ďakujeme!

Super atmosféra vládne v sektore hokejového štadióna v Košiciach, kde svoj voľný čas trávia ľudia, ktorí majú okrem záujmu o hokej aj spoločný domov – Seňu. V tejto „ľadovej“ sezóne hokejový klub HC Košice venoval deťom základnej a materskej školy a ich rodičom dovedna už okolo 130 lístkov. Ďakujeme prezidentovi klubu **Júliusovi Langovi** za nápad a podporu. Aj za to, že počas Dní obce hráči slávneho klubu už viac ráz zavítali medzi našich občanov.

ou/kčj

Vydarená premiéra

Košickopolianska desiatka, vitaj!

Medzi obce, ktoré organizujú bežec-ké preteky v našom regióne či širšom okolí – Seňa, Vyšná Myšľa, Blážica a viaceré iné – sa 21. októbra zaradila aj Košická Polianka. Nápad, z ktorého vyšiel premiérový ročník „Košickopolianskej desiatky“ sa zrodil v mysli domáceho bežeckého nadšenca **Daniela Lengyela** (píšeme o ňom aj vo vedľajšom článku o MMM v Košiciach).

„Keď sme v prvom polroku schvaľovali doplnenie ročného plánu o toto športové podujatie, asi nikto z nás neočakával taký priaznivý výsledok. Stoštrnásť bežcov od seniorov, cez hlavnú kategóriu až po junio-

rov. K tomu šesť detských kategórií v behu na 50 až 200 metrov. A samé slová chvály na atmosféru a zapojený organizačný tím... to všetko bolo príjemným prekvapením a veľkou vzpruhou do organizácie budúceho ročníka,“ hodnotí dakedajší dlhoročný starosta a neustále aktívny v obecnom i okresnom meradle, **Karol Dzugas**. Prvý ročník ozdobili svojou účasťou Košičan **Jozef Urban**, Ukrajinec **Viktor Starodubcev**, Poľiak **Franciszek Dlugosz**, Talian **Luca Tonelli** či Myjavčanka **Zuzana Durcová**. Poradie účastníkov v cieľi pretekov nájdete na webe www.beh.sk.

ŽKP/red

Začínajú písať dejiny bežeckých pretekov

Až z 13 škôl celého okresu prišli nádejní bežci do Čane na podujatie „Hľadáme nových olympionikov“. V 13. ročníku súťaže zvíťazil na 1 000-metrovej trati domáci **Dominik Gajtko**, ktorý prispel aj k celkovému triumfu čanianskeho družstva. Medzi dievčatami dominovala **Bianka Takáčová** z Ruskova.

ocú/red

Naši na maratóne

Medzinárodný maratón mieru (MMM) je každoročne neodolateľným ťahákom pre bežcov každého veku. A zďaleka nielen z Košíc a okolia. Prichádzajú nadšenci behu z celej krajiny, na špičke každoročne vidíme skvelých vytrvalcov z Afriky. Tento rok bolo v 13-tisícovom štartovom poli 1 943 maratóncov, 4 323 polmaratóncov, zvyšok bežal minimaratón.

Ani v našom mikroregióne vari nenájdeme borca, pre ktorého by MMM nebol „srdcovkou“. Tak je to aj u **Daniela Lengyela**. Pochádza z Košickej Polianky, behá za Košice. V tomto roku odbehol svoj tretí polmaratón. Skončil na veľmi peknom 122. mieste v čase 1:30:06. „Už len stáť pred štartom v sektore, medzi špičkovými bežcami z celého sveta, mi dodalo toľko adrenalínu, že vydržal až do cieľa. Ďakujem svojej rodine aj fanúšikom z regiónu, ktorí mi popri trati tleskali a fandili. Zvlášť svojmu skvelému trénerovi **Radoslavovi Bujdošovi** za celoročnú prípravu.“ Nie s veľkým odstupom za Danielom dobehli **Július Izsa** zo Sene a **Pavol Kračún** z Nižnej

Myšle. Na tejto 21-kilometrovej trati sa predstavili aj **Miroslav Breznai** a **Gabriel Fuks** zo Sene, tiež **Jaroslav Bartók**, **Zuzana Murínová** a **Milan Hajduk** za bežecký klub Geča, **Klaudia Karvanská** a **Jana Dulovičová** z Nižnej Myšle.

Aj **Radoslav Bujdoš** (spomínaný tréner **Dana Lengyela**) sa pochlapil. V klasickom maratóne dosiahol čas 2:59:11 a dobehol na krásnom 22. mieste spomedzi 773 štartujúcich nad 40 rokov. Do cieľa 42 195 metrov dlhej trate sa dostali aj Nižnomyšľančan **Matúš Lukáč**, **Zoltán Dancák** za Vyšnú Myšľu, **Ľubomír Kiss** za Geču a Seňania **Jozef Hudák** a **Juraj Švenk**. Zaujímavosťou bol aj štart farára **Petra Gombitu**, známeho svojou pomocou bezdomovcom v Bernátovcich. Zápolil za bežecký klub z Vyšnej Šebastovej a nedávno už po druhý raz absolvoval dvojtyždňový vytrvalostný beh do Ríma.

Traja borci zo Sene prebehli na MMM 20-kilometrovú trať na inline korčuľiach. Boli to **Jozef Kababik**, **Dušan Oprendek** a **Peter Kobezda**.

Tono Oberhauser, kdz,
foto archív R. Bujdoša

Radoslav Bujdoš (č. 190) so skupinou bežcov na trati MMM

Beh Myšľou

V kalendári bežeckých sviatkov má svoje pevné miesto už aj Beh (Nižnou) Myšľou. V tomto siedmom ročníku sa na štart všetkých kategórií prihlásilo dokopy 90 borcov a borčiek. Premiéru mali seniori (presnej-

šie dve seniorky) nad 60 rokov, ktoré pre oživenie spojili do jedného behu s detičkami do šesť rokov. Na hlavnej 8-kilometrovej trati zvíťazili **Emil Henček** a **Zuzana Durcová**.

ocú/red

Vydáva: Regionálne združenie obcí Hornád so sídlom Osloboditeľov 22, Čaňa, IČO: 319 65 041, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Štefánikova 6, 040 01 Košice, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, **web:** www.regionhornad.sk, **vedúca redaktorka:** PaedDr. Katarína Eva Čániová – tel: 0905 812 883, **redaktor:** Mgr. Anton Oberhauser – tel. 0911 291 255, **redakčná spolupráca:** Ing. Monika Floriánová, **redakčná rada:** predseda Mgr. Karol Dzugas, Ing. Miloš Barcal, Róbert Janotka, JUDr. Ľubomír Vranka, Ing. Štefan Petrik, Mgr. Denisa Vargová, **Distribúcia** – Obecny úrad Ždaňa, tel. 055/698 00 21. Vychádza ako štvrtročník pod registračným číslom EV 3592/09, ISSN 1339 - 2549, **sadzba:** Jozef Veselý - FOGRA studio Košice, **tlač:** ROTAPRINT, s.r.o. Redakcia nezodpovedá za obsah doručenej inzercie.